

59
HU

FACTS

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

ISSN 1725-7034

A munkahelyi zajból eredő kockázatok csökkentése

Európában naponta alkalmazottak milliói vannak kitéve a munkahelyi zajnak és az ehhez kapcsolódó valamennyi kockázatnak. A 2005. évi Európai Munkavédelmi Hétre az Ügynökség jelentést készített, amely azt vizsgálja, hogy az európai irányelvek struktúrája és az ezekhez kapcsolódó szabványok hogyan biztosítják a munkavállalókra nézve a zajból eredő kockázatok kezelését az ezekkel kapcsolatos egészségi problémák és balesetek magas személyi, társadalmi és gazdasági költségeinek csökkentése érdekében.

A munkahelyi zajjal kapcsolatos európai politika

A „keretirányelv”⁽¹⁾ és a munkahellyel foglalkozó, például a zajról⁽²⁾, az egyéni védőeszközökről⁽³⁾ és a várandós munkavállalókról⁽⁴⁾ szóló más irányelvek struktúrát határoznak meg a munkavállalókra a zaj által kifejtett valamennyi kockázat (nem csak a zaj által okozott halláskárosodás kockázata) kezelésére. A keretirányelv megállapítja a megelőzés általános elveit, míg a szűkebb témával foglalkozó irányelvek – melyek közül a zaj tekintetében a 2003. évi irányelv a legjelentősebb – ezt részletesebben tárgyalják.

A megelőzés általános elvei

- Kockázatok elkerülése
- Az elkerülhetetlen kockázatok értékelése
- A kockázatok forrásuknál történő leküzdése
- A munka egyénhez igazítása
- Igazodás a műszaki fejlődéshez
- A veszélyes tényezők helyettesítése nem veszélyes vagy kevésbé veszélyes tényezőkkel
- Következetes, átfogó megelőző politika kialakítása
- A kollektív védelem előnyben részesítése az egyéni védelmi intézkedésekhez képest
- Megfelelő útmutatás a munkavállalók számára

A munkáltatóknak a kockázatokat forrásuknál kell kezelniük, és azokat meg kell szüntetniük, vagy minimálisra kell csökkenteniük, figyelembe véve a műszaki fejlődést, illetve a rendelkezésre álló megelőző intézkedéseket. Nem szabad az egyéni hallásvédelemre, például a fül dugók használatára támaszkodni, ha a kockázat megszüntetésére vagy kezelésére megfelelőbb intézkedések állnak rendelkezésre (pl. a zaj forrásának kezelése révén).

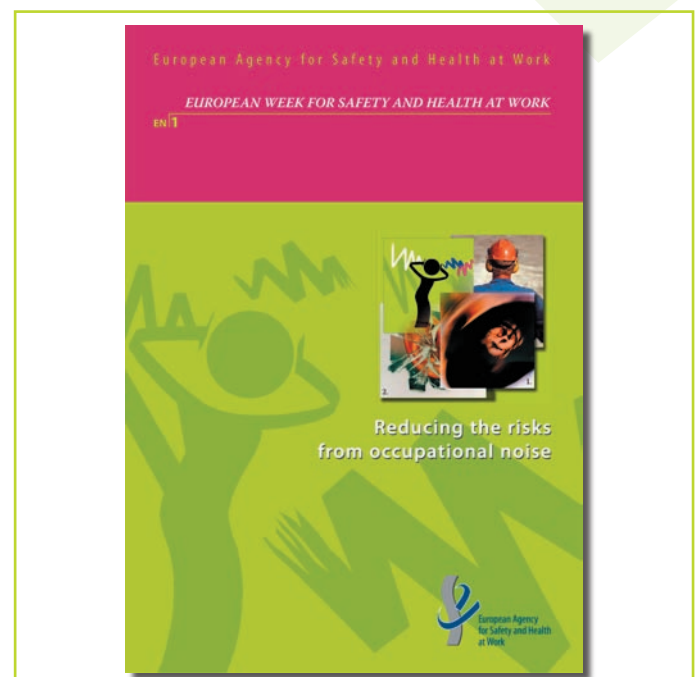
(1) A Tanács 1989. június 12-i 89/391/EGK irányelve a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről.
(2) Az Európai Parlament és a Tanács 2003. február 6-i 2003/10/EK irányelve a munkavállalók fizikai tényezők (zaj) hatásának való expozíciójára vonatkozó egészségügyi és biztonsági minimumkövetelményekről. Ez az irányelv a zajról szóló 1986. évi irányelv helyébe lép.
(3) A Tanács 1989. november 30-i 89/656/EGK irányelve a munkavállalók által munkahelyen használt egyéni védőeszközök egészségvédelmi és biztonsági minimumkövetelményeiről.
(4) A Tanács 1992. október 19-i 92/85/EGK irányelve a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről.
(5) A Health and Safety Executive „Sound solutions” című esettanulmánya (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

A zajról szóló 2003. évi irányelv azonosítja a zajjal kapcsolatos kockázatok kezelésekor figyelembe veendő tényezőket:

- a kisebb zajexpozícióval járó munkamódszerek;
- a lehető legkevesebb zajt kibocsátó munkaeszközök kiválasztása;
- a munkahelyek és munkaállomások kialakítása és elrendezése;
- a munkavállalók tájékoztatása, útmutatás és képzés;
- zajcsökkentés műszaki eszközökkel;
- a munkaeszközökre, a munkahelyre és annak rendszereire vonatkozó karbantartási programok;
- zajcsökkentés jobb munkaszervezéssel;
- az expozíció időtartamának és intenzitásának csökkentése a munka ütemezése révén.

Esettanulmány: zajcsökkentés pneumatikus prés esetében

Egy pneumatikus présgép esetében magas zajkibocsátási csúcserőértékeket figyeltek meg, amikor a sűrített levegőt a kipufogózelepen keresztül kiengedik, illetve amikor a fém présbélégek összeütődnek. A sűrített levegő kipufogásából eredő zaj csökkentésére hangtompítót szereltek fel. A levegőt porózus politénsapkán vezették keresztül, és az érintkezési zajt azzal csökkentették, hogy a fémfelületeken 8 mm vastag, uretán elasztomerből készült párnát helyeztek el, mellyel a zajszintet összességében 9 dB-lel sikerült csökkenteni anélkül, hogy ez jelentősen befolyásolta volna a prés teljes munkahatékonyságát.⁽⁵⁾

A munkahelyi intézkedéseket előíró irányelvek nem jelentik a munkavállalók egészségvédelmének egyetlen eszközét. A „gépekről”⁽⁶⁾ és a „kültéri használatra tervezett berendezésekről” szóló irányelv⁽⁷⁾ követelményeinek értelmében a gyártók kötelesek a gépekről zajjal kapcsolatos információkat szolgáltatni, és néhány esetben a zajkibocsátás csökkentésével szintén segíteniük kell a munkavállalókra irányuló kockázatok viszszaosztását.

Ezek az irányelvek azt is egyértelművé teszik, hogy a gépek kialakítása révén elért megelőzés alapvető fontosságú a munkahelyi zaj kezelése terén. „A gépet úgy kell megtervezni és megépíteni, hogy a légköri zajkibocsátásból eredő veszélyek a műszaki fejlődés és a rendelkezésre álló, különösen a zajforrást érintő, zajscsökkentési eszközök figyelembevételével a legalacsonyabb szintre csökkenjenek.”⁽⁸⁾

A szabványok kulcsfontosságú szerepet játszanak a munkahelyi zajexpozíció megelőzésében. A zajról szóló 2003. évi irányelv az ISO 1999:1990 szabványt említi a munkavállalók expozíciójának értékelésére. Az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) műszaki bizottságai által elkészített szabványok közül sok tartalmaz rendelkezéseket a zajra vonatkozóan, melyek segítik a gépekről szóló irányelv zajjal kapcsolatos alapvető biztonsági és egészségvédelmi követelményeinek betartását.

Zaj a szórakoztatóiparban

A zajról szóló 2003. évi irányelv zene- és szórakoztatóiparban történő végrehajtását szolgáló intézkedések megállapítása érdekében a tagállamok további kétéves átmeneti időszakkal élhetnek az említett irányelv betartása terén. A megoldásra váró feladatot az jelenti, hogy miután a tevékenység célja gyakran a hang előállítása, a zajvédelem klaszszikus fogalmai nem alkalmazhatók. Ugyanakkor nem kérdés, hogy számos munkavállaló olyan hangnyomásszintnek van kitéve napi munkája során, ami halláskárosodást okozhat.

Nincs kézenfekvő megoldás az átmeneti magas zajexpozíció elkerülésére és a tökéletes művészi kifejezés egyidejű biztosítására. Kizárólag különböző zajscsökkentő intézkedések kombinációjával lehet gyakorlati megoldást találni. Az Ügynökség jelentésében az ágazattal kapcsolatban számos olyan esettanulmány szerepel, melyek különböző megközelítéseket ismertetnek a munkavállalók hallásának védelméről.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1998. június 22-i 98/37/EK irányelve a gépekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. május 8-i 2000/14/EK irányelve a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről.

⁽⁸⁾ A gépekről szóló irányelv alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményei, 1. melléklet, 1.5.8 szakasz.

A munkahelyi zajból eredő kockázatok csökkentése

A teljes jelentés elérhető angol nyelven az Ügynökség honlapján (<http://osha.eu.int/publications/reports/>), és térítésmentesen letölthető. A nemzeti jogszabályok szigorúbb szabványokat írhatnak elő, ezért az illetékes végrehajtó hatósággal kell egyeztetni. Létezhetnek más vonatkozó irányelvek, melyek ebben a rövid felsorolásban nem szerepelnek.

Vonatkozó irányelvek

- ☑ A Tanács 1989. június 12-i 89/391/EGK irányelve a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről
- ☑ A Tanács 1989. november 30-i 89/656/EGK irányelve a munkavállalók által a munkahelyen használt egyéni védőeszközök egészségvédelmi és biztonsági minimumkövetelményeiről
- ☑ A Tanács 1989. december 21-i 89/686/EGK irányelve az egyéni védőeszközökre vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról
- ☑ A Tanács 1992. október 19-i 92/85/EGK irányelve a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről
- ☑ A Tanács 1994. június 22-i 94/33/EK irányelve a fiatalok munkahelyi védelméről
- ☑ Az Európai Parlament és a Tanács 1998. június 22-i 98/37/EK irányelve a gépekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről
- ☑ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. május 8-i 2000/14/EK irányelve a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről
- ☑ Az Európai Parlament és a Tanács 2003. február 6-i 2003/10/EK irányelve a munkavállalók fizikai tényezők (zaj) hatásának való expozíciójára vonatkozó egészségügyi és biztonsági minimumkövetelményekről, amely az 1986. május 12-i 86/188/EGK tanácsi irányelv helyébe lép

További információk

Ez a tájékoztató a 2005. évi Európai Munkavédelmi Hét kampányának része. A zajjal kapcsolatban további tájékoztatók és tudnivalók találhatóak a <http://ew2005.osha.eu.int> címen. Az EU biztonsági és egészségvédelmi jogszabályai on-line elérhetők a <http://europa.eu.int/eur-lex/> címen.

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel.: (34) 944 79 43 60; fax: (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

